

Sammenhæng og nationalt ansvar på blindeområdet

Udgangspunktet for det igangværende lovgivningsarbejde om evaluering af kommunalreformen på social- og specialundervisningsområdet er den rammeaftale, som regeringen og alle Folketingets partier indgik før sommerferien.

Set ud fra en lille handicapgruppe som blinde og svagsynede er de følgende elementer vigtige:

- den nationale koordineringsstruktur samles i Socialstyrelsen
- kommunerne får ansvaret for de landsdækkende institutioner både inden for social- og specialundervisningsområderne
- specialrådgivning overdrages til VISO
- finansieringen af specialrådgivning på de landsdækkende institutioner.

National koordinering og sammenhæng

Dansk Blindesamfund mener, at det er positivt, at der i Socialstyrelsens regi etableres en national koordineringsstruktur på social- og specialundervisningsområderne. Rammeaftalen omhandler imidlertid kun en koordinering inden for de fem KKR-samarbejder, svarende til de fem regioner.

For en lille handicapgruppe som blindeområdet finder vi det imidlertid vigtigt, at der også sker en national koordinering og opgaveløsning på tværs af kommuner og regioner. I dag varetager de to landsdækkende institutioner Institut for Blinde og Svagsynede (Københavns Kommune) og Synscenter Refsnæs (Region Sjælland) specialrådgivnings- og specialundervisningsopgaver for samtlige 98 kommuner og finansieres objektivt af alle kommuner.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, at man samler kræfterne i de to landsdækkende institutioner under en ledelse. Det vil for det første spare administrative omkostninger, og vigtigst, det vil kunne sikre en sammenhængende indsats for blinde og svagsynede børn, unge og voksne.

Dansk Blindesamfunds undersøgelse af vores medlemmer mellem 18 og 40 år viser:

- at 56 % i denne aldersgruppe har folkeskolens afgangsprøve som højeste opnåede uddannelse
- at 35 % mellem 18 og 30 år er på kontanthjælp
- at mere end 30 % i samme aldersgruppe er på førtidspension.

Efter Dansk Blindesamfunds opfattelse skyldes disse tal, at der er store overgangsproblemer i det eksisterende system. Blinde børn og unge får god støtte i de forskellige sammenhænge de er i. Men overgangene mellem disse livssituationer er ikke god nok, rådgivningen går ikke på tværs og vigtig viden går tabt.

En samling af specialrådgivning og -undervisning i en enkelt landsdækkende enhed vil kunne støtte op om børn, unge og voksne blinde og svagsynede på tværs af livssituationer og dermed sikre en sammenhængende indsats fra førskolealder til beskæftigelse.

For at sikre national koordinering og sammenhæng på blindeområdet er der behov for:

- at der formuleres lovhjemmel til at sikre landsdækkende, fælleskommunale enheder for små handicapgrupper som f.eks. blinde og stærkt svagsynede
- at der formuleres lovhjemmel der giver en anden kommune end beliggenhedskommunen mulighed for at overtage et lands- eller landsdelsdækkende tilbud
- at der formuleres bestemmelser som sikrer, at man hver fjerde år diskuterer opgavefordelingen mellem det lokale tilbud og de landsdækkende tilbud, så det sikres, at de specialiserede opgaver løses i den sammenhæng, hvor det giver bedst mening for borgerne og kommunerne.

Specialrådgivning i VISO

Dansk Blindesamfund mener, at det er positivt, at staten påtager sig et ansvar for at sikre viden og specialrådgivning ved at overdrage dette ansvar til VISO. VISO anvender leverandørnetværk som grundlag for sin specialrådgivning, og leverandørnetværket på blindeområdet er på plads som følge af at vi har de to landsdækkende tilbud.

Det er ikke muligt at udbyde specialrådgivning og -viden på et så lille handicapområde som blindeområdet er. Specialrådgivning og -viden er dels personbåren, men den er også institutionel, dvs. at det faktisk er vigtigt, at der findes en institution, som har medarbejdere og dermed en fælles hukommelse er vigtig. Det ville være ensbetydende med et meget sårbart rådgivningssystem, hvis der skal indgås aftaler med enkeltleverandører om hjørner af området, en sårbarhed som brugerne, både borgere og kommuner, ikke kan leve med.

For at sikre at der altid er adgang for brugerne til at få specialrådgivning og -viden er der behov for at VISO får hjemmel til at indgå aftaler med de landsdækkende institutioner på små handicapområder.

Finansiering af landsdækkende tilbud

I Dansk Blindesamfund finder vi, at rammeaftalens omtale af finansieringen af de lands- og landsdelsdækkende institutioner er uklar. Skal finansieringen ske via VISO, som jo skal stå for specialrådgivning og -viden eller kan man fortsætte med at opretholde den objektive finansiering?

Der er ingen tvivl om, at det fortsat er nødvendigt, at en landsdækkende institution på synsområdet har behov for en grundfinansiering. Uden en grundfinansiering, en slags fælleskommunal forsikringsaftale, vil en landsdækkende institution ikke kunne være beredt på at støtte alle borgere og kommuner, når disses behov opstår. Specialviden vil forsvinde og det vil blive dyrt at genopbygge den viden, hvis den først er forsvundet. Det svarer lidt til at lade et hus gro til i skimmelsvampe og først gøre noget, når man skal flytte ind i det.

For at sikre at der altid er et landsdækkende tilbud mener Dansk Blindesamfund:

- at landsdækkende institutioner på små handicapområder som vores stadig skal finansieres solidarisk og objektiv af alle kommuner
- at størrelsen på den objektive finansiering aftales hver fjerde år i forbindelse med revisionen af opgavefordelingen mellem det lokale og det landsdækkende niveau, jf. ovenfor.

Afslutning

Det er Dansk Blindesamfunds opfattelse, at hvis man følger grundideerne i dette papir vil man kunne sikre specialviden og -rådgivning for blinde og stærkt svagsynede. Man vil endog kunne øge mulighederne for forbedringer af beskæftigelsesgraden blandt blinde og svagsynede, når man får nedbrudt de barrierer, som giver overgangsproblemer mellem de forskellige uddannelsessystemer og slutteligt i forhold til arbejdsmarkedet. Det er der behov for, hvis de politiske ønsker om egenmestring og øget samfundsdeltagelse – som regeringens handicapbehandlingsplan giver udtryk for – skal gennemføres på blindeområdet.

Vi ønsker at være en del af samfundet, hvis politikerne også ønsker det må der forandringer til.